

Parlamentul Republicii Moldova
Doamnei Gherman Doina,
Președinta Comisiei Parlamentare
„Comisia pentru drepturile omului
și relațiile interetnice”
Mun. Chișinău, MD - 2073
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105,

de la **Asociația Obștească**
Centrul pentru Drepturile
Persoanelor cu Dizabilități
Mun. Chișinău, MD - 2012
str. A. Pușkin 16, of. 5
e-mail: info@cdpd.md
Tel.: +373 799 89 098

Nr. 34. Din 07.05.2020

CERERE
privind abrogarea unor prevederi din Dispozițiile Comisiei pentru Situații
Excepționale,
emise cu încălcarea competenței stabilite de lege

Stimată Doamna Președintă,
Stimați membri ai Comisiei Parlamentare,

Asociația Obștească Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități este o asociație constituită în vederea promovării, apărării și monitorizării respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități pe teritoriul Republicii Moldova.

Acționând în vederea protejării drepturilor persoanelor cu dizabilități de posibilele abuzuri din partea organelor de drept pe perioada stării de urgență, vă înaintăm prezenta cerere, prin care **solicităm intervenția Comisiei pentru drepturile omului și relațiile interetnice în contracararea abuzului de drept din partea Comisiei pentru situații excepționale și restabilirea ordinii de drept.**

În fapt, prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020, Comisia pentru situații excepționale a RM (în continuare: Comisia sau CSERM) a fost împuternicită cu dreptul de a emite dispoziții executorii pentru conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale, ai agenților economici, ai instituțiilor publice, pentru cetățeni și alte persoane aflate

pe teritoriul RM, vizând măsurile prevăzute de art. 2 din Hotărârea Parlamentului RM nr. 55 din 17.03.2020.

La data de 18 martie 2020, 24 martie 2020 și 28 martie 2020 Comisia a emis Dispozițiile nr. 1, nr. 4 și, respectiv nr. 8, prin care **au fost instituite derogări de la prevederile Codului de Procedură Civilă, Codului Administrativ, Codul Contravențional și Codul de procedură Penală.**

Prin aceste derogări au fost instituite norme cu caracter primar, emiterea cărora ține de competența exclusivă a Parlamentului, conform art. 60 alin. (1) din Constituție. Derogările instituite au prevăzut restrângeri serioase exercițiului dreptului la accesul liber la justiție, restrângeri ce ating grav substanța acestui drept. În special, restrângerile impuse vizează:

- instituirea unui termen extrem de scurt (24 ore) pentru contestarea Dispozițiilor CSERM, fără posibilitatea repunerii în termen (pct. 4 și pct. 9, Dispoziția CSERM nr. 4 din 24.03.2020);
- excluderea posibilității suspendării de către instanța de judecată a actului contestat (pct. 6, Dispoziția CSERM nr. 4 din 24.03.2020);
- excluderea posibilității exercitării căilor de atac împotriva deciziilor instanței de contencios administrativ privind Deciziile CSERM (pct. 10, Dispoziția CSERM nr. 4 din 24.03.2020);
- instituirea unui termen extrem de scurt pentru contestarea deciziilor agentului constatatator privind sancționarea contravențională (48 ore/24 ore), fără posibilitatea repunerii în termen (pct. 22-24, pct. 27, Dispoziția CSERM nr. 4 din 24.03.2020);
- instituirea unui termen extrem de scurt (24 ore/48 ore) pentru depunerea recursului împotriva hotărârii judecătorești contravenționale, fără posibilitatea repunerii în termen (pct. 35, pct. 37, Dispoziția CSERM nr. 4 din 24.03.2020).

În condițiile situației epidemiologice defavorabile, limitările impuse sunt de natură să atingă existența accesului liber la justiție, în special pentru grupurile defavorizate, cum ar fi: persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă înaintată, persoanele sărace, persoanele din localitățile îndepărtate de centrele raionale, persoanele care se află în autoizolare, ș.a.

Persoanele cu dizabilități, vârstnicii și persoanele din localitățile îndepărtate de centrele raionale și persoanele aflate în autoizolare nu pot, în condițiile actuale, să angajeze efectiv un avocat din cauza restricțiilor de circulație și lipsa transportului accesibil. Persoanele cu venituri modeste nu vor putea beneficia de serviciile gratuite a avocaților publici garanțați de stat. Or, procedura de desemnare a avocatului, de regulă durează 30 de zile, iar desemnarea avocatului în regim de urgență nu este posibilă fiindcă are loc doar în cazul reținerii în cadrul unui proces penal sau al unei proceduri contravenționale.

Subliniem că potrivit prevederilor art. 72 alin. (3) lit. e) și n) din Constituție, ***organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești și a contenciosului administrativ precum și reglementarea infracțiunilor, pedepselor și regimului executării acestora se reglementează prin lege organică.*** Totodată, conform prevederilor art. 10 alin. (2) lit. q) și r) din Legea cu privire a actelor normative nr. 100 din 22.12.2017, ***organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora, procedura de judecată, precum și statutul judecătorilor, procedura penală, organizarea, competența și modul de desfășurare a activității Procuraturii, precum și statutul procurorilor sunt reglementate prin legea organică.***

Menționăm, că **nici Constituția, nici Legea cu privire a actelor normative nr. 100 din 22.12.2017 nu prevede posibilitatea derogării de la aceste prevederi nici chiar și în cazuri excepționale, cum ar fi starea de urgență, de asediu sau de război.** La rândul său, nici Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război și nici Hotărârea Parlamentului nr. 55/2020 privind declararea stării de urgență nu atribuie în competența Comisiei adoptarea măsurilor în domeniul justiției.

Astfel remarcăm că derogarea de la prevederile de procedură poate fi efectuată doar printr-o lege organică, adoptarea căreia ține de competența exclusivă a Parlamentului în conformitate cu art. 60 alin. (1) din Constituție. Totodată, subliniem că reieșind din prevederile art. 54 alin. (3) din Constituție, restrângerea dreptului la accesul liber la justiție nu se admite.

*Prin urmare conchidem că **derogările în domeniul justiției, instituite prin Dispozițiile pârâtului în lipsa competenței, fiind de natură să restrângă accesul liber la justiție, aduc atingere gravă substanței acestui drept, fiind astfel lovite de nulitate.***

În opinia noastră, asemenea faptă a Comisiei pentru situații excepționale constituie drept sfidare gravă a normelor și principiilor constituționale și prezintă o amenințare serioasă pentru democrația, statul de drept, precum și drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Totodată, stabilirea de către însăși Comisie a termenelor extrem de restrânse și rigide pentru contestarea dispozițiilor sale, precum și anularea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești privind dispozițiile Comisiei creează riscul instituirii unui regim autocrat de putere publică.

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) din Legea nr. 100/ cu privire la actele normative, „forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului.” Iar conform prevederilor alin. (2) din același articol, „**actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiași emitent.**” Totodată, conform prevederilor art. 65 alin. (2) lit. a) din aceeași lege, **abrogarea intervine pentru anularea dispozițiilor dintr-un act normativ care a intrat în conflict cu dispozițiile altui act normativ de aceeași forță juridică sau de o forță juridică superioară.**

Bazându-ne pe prevederile legale citate mai sus, vă înaintăm prezenta cerere, prin care

SOLICITĂM:

să interveniți, în limita competențelor funcționale, în vederea înaintării unei inițiative legislative de abrogare a prevederilor pct. 8 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a RM nr. 1 și Anexă la Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a RM nr. 1 din 18.03.2020, pct 4-11 și 22-40 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a RM nr. 4 din 24.03.2020, pct. 11- 12 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a RM nr. 8 din 28.03.2020, ca fiind nule.

Cu înalte considerațiuni,
Vitalie MEȘTER,
Director Executiv A.O. CDPD